VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 73/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi

Timo Annala, neuvotteleva virkamies
Filip Kjellberg, neuvotteleva virkamies
Kuulemistilaisuus verojaostossa 6.10.2020

Tausta

- Hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa listaamattomien kasvuyritysten henkilöstön palkitsemista koskevan uuden lainsäädännön viime hallituskaudella valmistelussa olleen mallin pohjalta.
  - Viimeisimpänä ratkaisuna valtiovarainministeriössä selvitettiin mallia, jossa listaamattomien osakeyhtiöiden työntekijät voisivat henkilöstöannissa merkitä työnantajayhtiön osakkeita yhtiön nettovarallisuuteen perustuvaan matemaattiseen arvoon ilman ansiotuloveroseuraamuksia.
- Myös valtiosihteeri Hetemäen investointien edistämistä koskevassa selvityksessä ehdotettiin, että osaamista kannustava hallitusohjelman henkilöstöantimalli otettaisiin käyttöön.

Tavoitteet

- Lakiuudistuksen tavoitteena on kannustaa henkilöstöä omistamaan listaamattoman työnantajayhtiönsä osakkeita ja tätä kautta sitouttaa työntekijöitä yritykseen sekä kasvattamaan yrityksen arvoa.
- Etenkin aikaisen vaiheen kasvuyrityksissä on tyypillistä, että henkilöstöä pyritään sitouttamaan osakeperusteisilla kannustinjärjestelmillä. Omistajuus ja siihen liittyvä arvonnousun mahdollisuus on se houkutin, jolla henkilöstö pyritään sitouttamaan yritykseen ja kestämään kehitysvaiheen haasteet.
- Tavoitteena myös luoda selkeä ja ymmärrettävä malli, joka selkiyttää osakkeen arvostamiseen liittyviä haasteita henkilöstöanneissa.
- Listaamattoman yhtiön osakkeen arvostamiseen liittynyt haasteita etenkin tilanteissa, joissa pääomasijoittaja on tehnyt sijoituksen yritykseen.

Listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöanteja koskeva uusi sääntely

- Henkilöstöannilla tarkoitetaan suunnattua osakeantia, jossa osakkeet suunnataan yhtiön henkilöstön merkittäväksi.
  - Työsuhdeoptioiden verotukseen ei ehdoteta muutoksia.
- Osakkeen käyvän arvon sijaan yhtiön nettovarallisuuteen perustuva matemaattinen arvo määrittäisi sen, muodostuuko työntekijälle osakemerkinnästä veronalaista ansiotuloa.
  - Tällä hetkellä veronalaista etua ei synny, jos työntekijän saama alennus on enintään kymmenen prosenttia osakkeen käyvästä arvosta ja etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä.
- Jos merkintähinta vastaisi matemaattista arvoa tai olisi tätä korkeampi, veronalaista ansiotuloa ei muodostuisi.

Listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöanteja koskeva uusi sääntely

- Matemaattinen arvo laskettaisiin viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen perusteella, oikaistaisiin tietyiltä osin.
- Nettovarallisuuteen perustuvan arvon suhde osakkeen todelliseen käypään arvoon vaihtelisi yrityskohtaisesti.
  - Käytännössä käypää arvoa alempi ja monessa tilanteessa ero voi olla huomattavan suuri.
- Osakkeiden myynnistä saatu luovutusvoitto olisi veronalaista pääomatuloa.
  - sovellettaisiin voimassa olevia luovutusvoittoa koskevia säännöksiä.

Säännöksen soveltumisen yleiset edellytykset

- Yhtiön tulee olla verovelvollisen työnantajana toimiva yhtiö.
- Edun oltava henkilöstön enemmistön käytettävissä.
- Ei sovelleta siltä osin kuin verovelvollisen, hänen perheenjäsenensä tai heidän yhdessä omistamansa osuus suoraan tai välillisesti ylittää kymmenen prosenttia yhtiön osakkeista tai vastaavan osuuden yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.
- ei sovelleta yhtiön hallituksen eikä hallintoneuvoston jäseneen, ellei ole työsuhteessa yhtiöön ja saa työstään palkkaa.

Yritystä koskevat edellytykset

- Listaamaton osakeyhtiö.
- Kotipaikka Euroopan talousalueella tai valtiossa, jonka kanssa Suomella tietojenvaihtosopimus.
- Harjoittaa merkintähetkellä elinkeinotoimintaa.
- Yhtiön omaisuus muodostuu pääosin muusta kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 12 a §:ssä tarkoitetusta omaisuudesta viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen perusteella laskettuna.
- Yhtiö on merkintähetkellä säännöllisesti palkkaa maksava työnantaja, joka kuuluu ennakkoperintärekisteriin.

Taloudelliset vaikutukset

- Ehdotetun muutoksen arvioidaan alentavan ansiotuloveron tuottoa osakkeiden merkintävuonna.
- Jos työsuhdeoptioiden perusteella kertyvät ansiotulot alenisivat 25 prosentilla 3 vuoden aikana verotuottovaikutus olisi, M€:

	2021	2022	2023
Valtio	-4	-8	-12
Kunnat	-2	-5	-7
Seurakunnat	0	0	0
Kansaneläkelaitos	0	0	0
YHTEENSÄ	**-6**	**-13**	**-19**

- Vaikutusarvioihin liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä.

Taloudelliset vaikutukset

- Ehdotetulla muutoksella arvioidaan olevan pääomatuloveron tuottoa kasvattava vaikutus osakkeiden myyntivuonna.
- Pääomatuloveron tuoton kasvulle ei kuitenkaan voida arvioida euromääräisiä vaikutuksia, koska ovat riippuvaisia monesta eri tekijästä.
- Kyse on uudentyyppisestä lainsäädännöstä, jonka vaikutuksia ja kohdentumista on syytä seurata voimaantulon jälkeen.

Tiedonantovelvollisuus

- Verotusmenettelylakiin lisättäisiin säännökset henkilöstöantia koskevasta tiedonantovelvollisuudesta.
- Osakeannin toteuttavan yhtiön olisi toimitettava Verohallinnolle verovalvontaa varten tarpeelliset tiedot osakeannista ja osakeantiin osallistuneista työntekijöistä, merkittyjen osakkeiden lukumäärästä, merkintäajan alkamisajankohdasta, osakkeiden merkintäajankohdasta, osakkeesta maksetusta merkintähinnasta, antiin sovelletusta matemaattisesta arvosta sekä tiedot siitä, ylittyykö säädetty omistus- tai äänivaltaosuus.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Timo.Annala@vm.fi
Filip.Kjellberg@vm.fi
vm.fi